

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V.Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Cornescu Viorel împotriva Ministerului Justiției, terț Uniunea Avocaților din Republica Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat,
împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 16 iulie 2020, Cornescu Viorel a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Ministerului Justiției, terț Uniunea Avocaților din Republica Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea de a elibera licența de exercitare a profesiei de avocat.

Prin hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea.

Au fost anulate deciziile nr. 05/2547 din 16.03.2020 și nr. 05/5246 din 17.07.2020.

A fost obligat Ministerul Justiției să elibereze lui Cornescu Viorel licența de exercitare a profesiei de avocat.

Prin decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea din 30 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 11 mai 2023, Ministerul Justiției a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 10 iulie 2023 (prin poștă electronică) și la 11 iulie 2023 (prin oficiul poștal) a depus motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 aprilie 2023, în ședință publică.

La 18 aprilie 2023, la adresa electronică a Ministerului Justiției: secretariat@justice.gov.md a fost notificată copia dispozitivului deciziei instanței de apel, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f.d. 143).

Recursul nemotivat împotriva deciziei instanței de apel a fost depus la 11 mai 2023.

La 09 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a notificat Ministerului Justiției, la aceeași adresă electronică, copia deciziei motivate din 12 aprilie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f.d. 146).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), pentru depunerea *motivării recursului*, a început să curgă din data de 10 iunie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării Ministerului Justiției a deciziei motivate, și a expirat la 10 iulie 2023 (luni), inclusiv.

La 10 iulie 2023, Ministerul Justiției de pe aceeași poșta electronică, a expediat recursul motivat împotriva deciziei instanței de apel, la mesaj fiind anexat un document electronic.

În coroborarea prevederilor art. 195 din Codul administrativ și art. 17¹ al Codului de procedură civilă, cererile de chemare în judecată, cererile de apel, *de recurs*, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești, precum și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În acest caz, cererea și actele anexate la ea sub formă de documente electronice trebuie să fie semnate cu semnătura electronică avansată calificată. La documentele depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se anexează obligatoriu dovada semnăturii electronice, conform legislației.

Totuși, reținând că potrivit Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018, prevederile ce se referă la circulația actelor de procedură prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor intră în vigoare odată cu crearea condițiilor de implementare, instanța de recurs acceptă depunerea cererii de recurs sub forma unui document electronic prin poșta electronică al instanței corespunzătoare, cu respectarea exigențelor legii cu privire la forma și cuprinsul cererii.

În sensul Legii privind semnătura electronică și documentul electronic, autenticitatea documentului electronic reprezintă calitatea documentului electronic care constă în faptul că acesta este semnat de persoana care deține o semnătură electronică autentică și este abilitată cu drept de semnătură. Semnătura electronică avansată calificată are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă. Cu valoare de principiu nu se poate invoca lipsa puterii juridice a semnăturii electronice și/sau a

documentului electronic semnat prin intermediul acesteia doar în baza faptului că semnătura electronică nu a fost creată manual, dar prin intermediul dispozitivului de creare a semnăturii și/sau al produsului asociat semnăturii electronice.

Raportând normele legale la caz, Completul de judecată constată că, documentul electronic (recursul) nu conține semnături valide, iar această circumstanță evidențiază faptul că aceasta nu este semnată în mod corespunzător.

Potrivit art. 47 alin. (5) lit. c) din Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic se consideră neexpediat în cazul în care destinatarul știa sau trebuia să știe că documentul electronic este recepționat de către destinatar cu modificări sau fără semnătură electronică.

În acest sens, Completul de judecată apreciază recursul în format electronic, datat cu 10 iulie 2023, ca neexpediat, or acesta nu a fost semnat în modul prevăzut de lege.

În pofida faptului că, până la 10 iulie 2023 (inclusiv), Ministerul Justiției nu s-a conformat prevederilor legale și nu a depus motivarea recursului, prezentând abia la 11 iulie 2023, recursul motivat, inclusiv semnat în modul corespunzător, Completul de judecată atestă că această acțiune a fost efectuată peste termenul prevăzut de lege.

Recurentul Ministerul Justiției, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea motivării recursului în conformitate cu art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Astfel, dat fiind faptul că omiterea termenului de depunere a recursului nu a fost motivată și probată de către recurent, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a cererii de recurs se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Ministerului Justiției care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică, portalul instanțelor naționale, la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de atac. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Ministerul Justiției drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În conformitate cu art. 65, 230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Ministerul Justiției, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă